

OSEE

Oseen tire teni, Isireliban bwese kéri wəkura ta gerusimə yèn sō ba kua naane sariba Yinni Gusunən mi. Osee u tu yoruawa u ka wigibu kirə ko bu ka wa bu gōru gəsia kpa bu wura Gusunən mi. U səəsimə ma Yinni Gusunən kīru ta kpā, ta ñ maa nəru mə. Tire te, ta kīi te ta wāa Gusunə ka Isireliban baa səo weesinaməwa nge kīi te ta wāa durə ka win kurə ka ben bibun baa səo.

Tire ten kpunaa

- 1 Oseen kurə suabu, wiru 1n di sere wiru 3.
2. Osee u Isireliba gerusimə, wiru 4n di sere wiru 13.
3. U bu kirə mə bu gōru gəsia, wiru 14.

¹ Sanam mε sinam beni Osiasi ka Yotamu ka Akasi ka Esekiasi ba bandu di di Yudan temə, ka saa ye Yeroboamu Yoasin bii u bandu dii Isirelin temə, sanam meya Yinni Gusunə u ka Osee Berin bii gari kua.

Oseen kurə ka win bibu

² Gari yi Yinni Gusunə u gbia u Osee səəwə yi wee. U nεε, Osee, a doo a kurə sua wi u ra sakararu ko. Beεen bibu ba koo maa win yira swii. Domi Isireliba ba būnu gasirimə ba sāamə nge kurə sakara wi u durəbu gasirimə. Ma ba nε, Yinni Gusunə deri.

³ Ma Osee u seewa u Gomεε Dibilaimun bii sua kurə. Yera u ka nùn mənna. Ma kurə wi, u gura sua u nùn bii tən durə marua.

⁴ Ma Yinni Gusunə u nεε,

i bii wi ȳ̄siru k̄̄eyo Yisireeli.

Domi saa fiiko s̄o kon Yehun ȳ̄nugibu w̄ori
ȳ̄n s̄o ba t̄mbun ȳ̄m yari Yisireeli,
kpa n Isireliban bandu kpeerasia.

⁵ T̄o te s̄o, kon Isireliban tabu dur̄ebun t̄ennu
b̄ōku Yisireelin w̄owao.

⁶ Yeniban biru, Gomee u maa gura sua ma u bii
t̄on kur̄ mara. Ma Yinni Gusun̄ u Osee s̄ōwa u
n̄ē,

a n̄un ȳ̄siru k̄̄eyo Lo Ruhama.

Yen tubusiana bii wi ba yina.

Domi na n̄ maa Isireliba w̄onw̄ondu kuamm̄.
Na n̄ bu suuru kuamm̄.

⁷ Adama kon Yudaba w̄onw̄ondu kua, kpa nen
tii n̄ bu faaba ko n̄ wi na s̄aa Gusun̄ ben Yinni.
Adama n̄ n̄ m̄ kon ka ben yibereba tabu ko. Na n̄
tendu dendim̄ n̄ kun m̄ takobi n̄ kun m̄ dumi ka
yin maasəbu.

⁸ Yeniban biru, Gomee u bii wi bom kara. Ma u
wure u gura sua u bii t̄on dur̄ mara.

⁹ Ma Yinni Gusun̄ u n̄ē,
a n̄un ȳ̄siru k̄̄eyo Lo Ami.

Yen tubusiana n̄ n̄ nen t̄mbu.

Domi i n̄ maa s̄aa nen t̄mbu,
na n̄ maa s̄aa b̄ēen Yinni.

2

Isireliba

ba koo wurama nge yellu

¹ Yinni Gusun̄ u Osee s̄ōwa u n̄ē,
s̄aa ya sisi ȳ̄ s̄ō Isireliba ba koo dabia
nge nim w̄okun yani sēeri.
Ba n̄ kp̄e bu ben geeru gari.
Mi ba ku ra raa bu soku nen t̄mbu,

miya ba koo bu soku nε Gusunø, Yinni wason bibu.

² Yudaba ka Isireliba bø koo menna sannu
kpa bu goo gøsi u n sãa be kpuron sunø.

Domi ba koo dabia bu teria tem mε kpuro soø.
Yen døma te, tøø bakara Yisireeliø.

³ Beε Yudaba ka Isireliba, i sãønø ma i sãawa nεn tøn
be na kĩ.

Isireli u sãawa naanε sarirugii

⁴ Nεn bibu, i beεn mero taare wεεyø,
domi u ñ maa sãa nεn kurø,
meya na ñ maa sãa win durø.

I nùn sãøwø u de u win durø dama nøni yi wuna,
kpa u sakara kookoosu wuna win gørun di.

⁵ Ma n kun mε, kon win yãnu potiri mam mam
kpa n nùn yøsu tereru
nge mε ba ka nùn mara.
Kon de u n sãa nge tem
mi gãanu ku ra kpi,
kpa n de nim nøru gu nùn go.

⁶ Na ñ maa beε win bibun wønwøndu mò,
domi beεn mero u sãawa sakara kowo.

⁷ U kurø tanaru ka sekuru sariru døra.
Domi u neε, u koo win durø tanøbu swñiwa
kpa bu nùn nim ka dñanu ka tam ka gum ka yãnu
wε ni u koo doke.

⁸ Yen sõ, kon win swaa kεnε ka sãki,
kpa n ye dãa sësuku kpa u kun maa win swaa ye
swñi.

⁹ Baa ù n daa yara u win durø tanø be naa gira,
u ñ maa bu naa turi.
Baa ù n bu kasu,

u ñ maa bu wæsi.

Saa ye soøra u koo neε,
ñ n mεn na, a de n wura nεn durø gbiikoon mi,

domi na raa nuku dobu mɔ win mi n kere tɛ.

10 Meyə u ñ̄ daa gie ma nena na nùn dobi ka tam kpam ka gum wɛɛmə.

Meyə na maa nùn sii geesu ka wura taasi.

Adama u ka ye bū wi ba mò Baali sāwa.

11 Yen sɔ̄, kon gɔ̄sirama n nɛn dobi mwa yin gɛɛbun
saa sɔ̄,

ka tam mɛn saa sɔ̄ ka sere yāa ni u sebu a u ka win
tereru wukiri,

12 kpa n nùn sekuru doke win durɔ tanɔbun
wuswaaɔ.

Goo sari wi u koo nùn wɔra nɛn nɔman di.

13 Kon win nuku dobu kpuro kpeerasia

ka tɔ̄ baka ni u ra ko suru ka suru

ka tɔ̄ wērarugiru ka sere mɛnnɔ si u ra ko sāarun
swaa sɔ̄.

14 Kon de win resɛm dānu ka win figieba bu kam ko
be u nɛe, u wa durɔ tanɔbun min di.

Kon de gbee ni, nu ko dāa sɔ̄,

kpa gbeeku yɛe yi dāa nin marum di.

15 Kon nùn seeyasia yèn sɔ̄ u man deri

u bū wi ba mò Baali turare dɔ̄ dokeammɛ.

Ma u win saba ka win taaminu doke u da u win durɔ
tanɔbu swīi.

Nɛ, Yinni Gusunɔwa na yeni gerua.

16 Adama saa ya sisi yè sɔ̄ kon nùn kɔkiri n ka da
gbaburɔ

kpa n ka nùn gari ko ka kīru.

17 Kon nùn win resɛm gbaaru wesia

te ta wāa Akɔɔn wɔwaa.

Yīsi ten tubusiana nɔni swāarun wɔwa.

Yera ya ko n sāa win yīiyɔbun tore,

kpa u womu ko nge sanam me u yarima saa Egibitin
di win wɔndiaru.

Yinni Gusunɔ

u koo ka win tɔmbu dora

¹⁸ Yen tɔ̄ te, u koo man soku win durɔ.
 U ñ maa man sokumɔ Baali win yinni.

¹⁹ Kon de u bū wi ba mò Baalin ȳisiru duari
 kpa u kun mam kpĩa u tu sia.

²⁰ Saa yera kon ka gbeeku yee ka gunɔsu ka sere yee
 yi yi ra kabiri arukawani bɔke
 yi ku ka nən tɔmbu kɔsa gaa kua.
 Kon de tabu bu kpe, kpa ba n wāa bɔri yendu səo.

²¹⁻²² Isireli, kon maa nun ko nge nən kurɔ sere ka
 baadommaɔ,
 kpa n nun gem ka wənwəndu ka durom sɔ̄asi.
 Bɔrəkiniru sɔ̄ra kon ka nun arukawani bɔke.
 Saa ye sɔ̄ra kaa wura ma nena na sāa Yinni Gusunɔ.

²³⁻²⁴ Ne, Yinni Gusunɔwa na yeni gerumɔ.
 Saa gaa sisi yè səo kon wəllun kananu nɔ,
 kpa n tu nim kɛ.
 Wəlla koo tem kanaru nɔ kpa tu gura neesia.
 Kpa tem mu dobi ka resem ka olifin kanaru nɔ
 kpa ye kpuro yu kpi.
 Kpa yu Yisireelin bukata wunana.

²⁵ Kon de nən tɔmbu bu sina tem me kpuro səo
 kpa n bu wənwəndu kua
 be, be na raa yina n wənwəndu kua.
 Kpa be, be ba ku ra raa soku nən tɔmbu,
 n bu soku nən tɔmbu.
 Kpa be, bu maa man soku ben Yinni.

3

*Osee u win kurɔn**laakari mεera*

¹ Ma Osee u nee, Yinni Gusunɔ u man sɔ̄wa u nee,
 n doo n kpam nən kurɔ wi kĩa wi goo u kĩa ma u

sekuru sariru mò. N kurə wi kĩ nge mε wi, Yinni Gusunə u Isireliba kĩ, baa mε ba nùn biru kisi ba da ba bũnu sãamə ma ba resəm kirantu kĩ ni ba ra ka bũni sã.

² Ma na da na kurə wi yakia ka sii geesun gobi wákura nœbu ka sere ḡasū* ditiri nata[†] (600).

³ Ma na nùn sôowa na neε, a de a n wāa nən sō n ka te. A ku maa sakararu ko. A ku maa da durə goon mi. Nən tii kon maa tii nəne.

⁴ Nge meya Isireliba ba ko n wāa sunə sari n ka te. Meyə ba ñ ko n maa wirugii mə. Ba ñ maa yâkunu mò. Ba ñ maa bũnu ganu sãamə. Meyə yâku kowo goo kun ko n maa wāa ben suunu səo u ka bu bikiaru kua.

⁵ Yeniban biru, ba koo wurama bu Gusunə ben Yinni kasu kə maa ben sikado Dafidin bandu wi u raa sãa ben sina boko. Ba koo nuku dobu ko bà n Yinni Gusunə wa ka win kĩ te u koo bu sôosi saa ye səo.

4

Yinni Gusunə

u Isireliba taare wē

¹ Beε Isireliba, i ne, Yinni Gusunə swaa dakio. Domi na siribu mə ka beε tem men təmbu yèn sō wənwəndugii goo sari beε səo, gemgii goo maa sari.

Meyə beεn goo kun maa man yε.

² I nœo mweeñu mò ka bɔri, adama weesa i mò. Meyə i maa təmbu goomo, i gbənimə, i sakararu mò. I dam dərenamə, ma tən gobera sosimə ta dəo.

* 3:2 ᠁ኩስ - Dīa bimi geεn bwesera yi yi ka gbεe weenε. † 3:2
ditiri nata - Ya sãawa saaki nœba yirun saka.

3 Yen sõna nε, Yinni Gusunø, kon de tem mε, mu gbera.

Bεε be i wāa mi kpuro, i ko woorawa
saa gbeeku yεen di n ka da gunøso ka weeyø,
ye kpurowa ya koo kam ko.

Yinni Gusunø

u yāku kowobu taare wεεmø

4 Yinni Gusunø u nεe, goo u ku raa ka tii yina
n̄ kun mε u goo gerusi.

Domi wunε yāku kowo tənwerowa na ka sannamø.

5 Sõø teeru kaa wərumawa sõø sõø gbāara
kpa wunen beruse nεn səmø u maa wəruma
wðkuru.

Kon maa Isirelin bweseru go te ta sāa nge wunen
mero.

6 Wee nεn təmba gbimø yèn sõ ba n̄ man yε.

Adama wunen tii, a yina a man wura.

Yen sõ, kon nun yina kpa a kun maa sāa nεn yāku
kowo tənwero.

Nge mε a nε, Yinni Gusunøn woodaba duari,
nge meya kon maa wunen bibu duari.

7 Nge mε ba dabiamø, nge meya ba man torarimø ba
døø.

Kon ben bεεre kpeesia kpa bu sekuru wa.

8 Wee ba kuuramø nεn təmbun toranun sõ.

Ma ba bu bəriemø ba n ka toramø ba n døø.

9 Yen sõ, seeyasia tee biya kon nεn təmbu ka ben
yāku kowobu ko.

Kon bu seeyasiawa nge mε ben daa ya nε.

Kon bu kəsiawa nge mε ben kookoosu nε.

10 Ba koo di, adama ba n̄ debumø.

Ba koo sakararu ko būu nuurø bu ka bibu wan sõ.

Adama ba ñ marumə yèn sõ ba ne, Yinni Gusunə
biru kisi
ba ñ nen woodaba swii.

11 Yinni Gusunə u nεe, sakararu ka tama mu nen
təmbun wiru gəsia.

12 Dāa kukun miya ba ra bikiaru de gu ka bu gari sõ.
Bū gasiribu dera ba kɔ̄ra ma ba ka man tonda.

13 Ba ra de ba n yākunu mò guunu wəllə,
kpa ba n turare dɔ̄o dokemə gungunu wəllə
ka dāa baka bwese bwesekan nuurə nìn saara bu
wēre.

Yen sõna ben bii wəndiaba ba sekuru sariru mò.
Ma ben biigii kurəbu ba sakararu mò.

14 Na ñ ben bii wəndia be, ka ben biigii kurə be
seyasiamə

ben sekuru sari te, ka ben sakara te ba mòn sõ.
Domi ben məwəbun tii ba sakararu mò ka kurə be
ba wāa būn sāarun sõ.

Ma ba maa yākunu mò sannu ka be.

Adama ba n yē nge mε məndu gara gerua ta nεe,
tən be ba ñ laakari mə, ba kam kobu dəəwa.

15 Isireliba ba būnu gasirimə,
adama Yudaba bu ku raa bu swii.

Bu ku da Giligaliø ñ kun mε Beteli Afeniø* bu ka
yākunu ko

kpa ba n bərumə ba n mò,
sere ka Yinni Gusunən wāaru.

16 Isireliba ba sāawa nge naa gbiiba ye ba kpana
bu kpara. Adama tē, Yinni Gusunə u koo bu yōsu
batuma səo nge yāanu.

17 Isireliba ba būnu sāamə. A bu derio mi.

* **4:15 Beteli Afeniø** - yen tubusiana dɔ̄on wāa yeru

18 Bà n tam nəra ba kpa, ba ra n yande dəəwa bu sakararu ko. Wee ben wirugibu ba ra n kĩwa ba n wāq sekuru sari kom səo.

19 Səo teeru woo ga koo na gu bu sua gu ka doona kpa bu sekuru wa ben yāku nin sō.

5

Keu koosio kəsobu

1 Yinni Gusunə u nəε,
bεε yāku kowobu, i yeniba swaa dakio.
Bεε Isireliba, i swaa dakio i nə.
Bεε sina kpaarugibu, i swaa tem kpīiyə i nə.
Bεεya siri bini bu ka yā.
Domi i kua təmbun yina Misipəə,
mə i kua ben taa Taboriə.
2 Ma ba man biru kisi ba numə durum səo.
Yen sō, kon bεε kpuro seeyasia.
3 Na Isireliba yēwa sāa sāa.
Ben goo kun man berue.
Wee ba da ba būnu gasira
ba tii disi doke.

4 Osee u nəε,
ba n̄ kpē bu maa wurama ben Yinnin mi ben
kookoosun sō.

Domi būu sāarun gasiribu gina wāa ben gōru səo.
Meya ba n̄ maa wi, Yinni Gusunə yē.

5 Isireliban tii suabu bu sōsimo mə ba sāa.
Ba koo wərumə ben durum sō.
Yudaban tii ba koo wərumə ka be sannu.

6 Sanam gam sisi
mè səo ba koo bikiaru da Yinni Gusunən mi,
kpa bu ka nùn yāanu ka keteba yākuru kua.

Adama ba n̄ nùn wasi,
domi u bu deri.

7 Beya ba nùn tənu kandu kua.

Domi ba da ba bii seegeba mara be ba ñ nùn yε.
Tε, n ñ teemø u ka bu kam koosia be ka ben arumani.

Gusunø u koo de Yudaba

ka Isireliba bu tabu ko

⁸ Yinni Gusunø u nεε,
i tabun køba soowo Gibeao ka Ramao.
I tabun wurenu koowo Beteli Afenio.
Bεε Benyamεεba, tabu durøba wee bεεn birun di.
⁹ Gari geeya na Isireliba sɔɔmø.
Døma te kon bu sεeyasia, ba koo kam kowa.
¹⁰ Wee Yudaban wirugibu ba sãawa nge be ba ra tem gbəni

bu ka ben tiin tem sosi.

Yen sɔ, kon bu nεn mørø wisi nge nim tora.

¹¹ Siribu bu Isireliba di, ma ba bu døm døremø yèn sɔ ba kam naa gire.

¹² Na kon bu di nge gεmi.

Kpa na n Yudaba wahala mò nge bara te ta kukunu temmø.

¹³ Mεya Isireliba ba tii bararu waasi.

Ma Yudaba ba ben bosu wa.

Ma Isireliba ba gøra Asirio

bu ka sina boko Yarebu somiru kana.

Adama u ñ kpε u bu bεkia

u sere nεε, u koo ben bosu kpeesia.

¹⁴ Na ko n sãawa nge gbee sunø Isireliba ka Yudaban sɔ.

Kon bu wøri n yaaku kpa n bu sua n ka doona.

Goo sari wi u koo bu wøra saa nεn nøman di.

Isireliba ba ben durum

tuuba kua ka murafitiru

¹⁵ Yinni Gusunø u nεε,

ñ n mën na, kon bu biru kisi
 kpa n wura nén wāa yero
 sere bu ka tubu ma ba tora.
 Ben nəni swāaru ta koo de bu man kasu
 kpa bu man somiru kana.

6

- ¹ Isireliba ba sōna ba nēe,
 i na su gōsira Yinni Gusunōn mi.
 Wee u sun so u meera kua.
 Adama u koo besen meera ye nōri u sun békia.
- ² N ñ maa tēemō u ka sun wāaru wē,
 kpa sa n wāa win wuswaaō.
- ³ I de su kasu su nūn gia.
 Nge mē sa ra n yē kam kam ma sō u koo yari,
 nge meya sa n maa yē ma u koo na.
 U koo nōwa nge tom buruku gura ye ya ra tem
 yemiasie.
- ⁴ Yinni Gusunō u nēe,
 bēe Yudaba ka Isireliba, mba kon bēe kua.
 Wee bēen kīru nēn sō ta sāawa nge bururun kakoru
 ñ kun mē nge dirum mē mu ra yarinē fuuku.
- ⁵ Yēn sōna kon bēe nēn sōmōbu gōriama
 bu bēe sō ma kon bēe seeyasia.
 Kpa bu maa bēe sō ma kon bēe go.
 Nēn siribu bu koo sōsira nge yam bururam.
- ⁶ Domi wōnwōnda na kī, n ñ mō yākuru.
 Meyā na maa kī nēn tōmbu bu man gia
 n kere bu man yāku dōo mwaararuginu kua.
- ⁷ Ba nēn arukawani kusia nge mē tōmbu ba ra n
 kuanamme.
 Wee ba man tōnu kandu kua.
- ⁸ Galadigibū ba sāawa tōn kōsobu
 ma ba yēm yari baama.

- 9** Nge mε swaa diobu ba ra n swaa mara,
nge meya yāku kowobun wuuru ta wāa Sikemun
swaaø ta tømbu goomø.
- 10** Na gāa kōsunø wa Isirelio,
niya ba būnu gasirimø,
ba tii disi dokemø nge sakara kowo.
- 11** Saa ya sisi yè sō kon maa beε Yudaba seeyasia.

Isireliba ka bwese tukunu

Yinni Gusunø u neε,
sanam mε na kī nen tømbu Isireliba bu wurama
yorun di,

7

- 1** kpa n bu bækia,
saa yera ben durum maa sōsira Samariø.
Gbənəbu ba dumø diaø ba gbənimø.
Ma ben gaba yiba swee sōø.
- 2** Adama ben goo sari wi u ra tii sō u neε,
na yaaye kōsa ye ba mò.
Tē, wee ba mwaara ben kom kōsum mε sōø.
Na ye kpuro waamø.
- 3** Ben nuku kōsu kookoosu ka ben weesu
su sina boko ka ben wirugibu nuku dobu wēmø.
- 4** Be kpuro ba sāawa sakara kowobu ba sum
nge pēe wōø yeru te pēe kowo u dōø doke u deri.
Ma u da u win pēe som buru u yi sere mu ka se.
- 5** Bæ n ben sina bokon tōø bakaru mò,
ben sina asakpøbu ka sunøn tii ba ra tam nōwa
kpa ba n tømbu yaa kasikimø.
- 6** Be ba ra nōø tia ko bu ka tømbu seesi,
ba sāa nge pēe wōø yeru.
Wōkuru, ben wōrugøru ta ra yemiewa
kpa Yam sāre bururu tu se nge ba gāanu dōø doke.

- 7** Be kpuro ba sumwa nge dɔ̄o.
 Ba ra ben kparobu gowa
 kpa ben sinambu ba n wɔrukumɔ tia tia.
 Adama ben goo ku ra maa man somiru kanε.
- 8** Yinni Gusunɔ u maa nεε,
 Isireliba ba ka bwese tukunu mεnna.
 Ma ba kua nge kira te ba ñ gɔsie.
- 9** Bwese tuku ni, nu bu dam mwaarimɔ.
 Adama ba ñ yε mε.
 Tɔkɔra bu deemamɔwa,
 adama ba ñ tuba.
- 10** Ben tii suabu sɔ̄esiramɔ.
 Domi ba ñ gɔsirame ne Gusunɔ ben Yinnin mi.
 Ka yen de kpuro, ba ñ man kasu.
- 11** Ba sāawa nge totobεrε
 te ta ñ bwisi mɔ.
 Ba Egibitigibu somiru kanamɔ,
 ma ba daamɔ Asiriɔ.
- 12** Adama bà n swaa wɔri na ra bu taa bεriewa
 n bu mwεri nge gunɔsu.
 Kpa n bu seeyasia nge mε ba bu nɔɔsia.
- 13** Ba kam kuawa mi, domi ba man duka suurimɔ.
 Ba man seesi, ba man weesu kua.
 N deema nεna kon daa bu faaqba ko.
- 14** Bà n man somiru kanamɔ, ba ku ra tu ko gɔruɔ.
 Adama ba ra sinewa ba n tii muririmɔ.
 Kpa ba n yliyɔ yeya ya koo de ben gbea yu alikama
 ka resem gea ma.
 Nge meya ba ra n mò bu ka man seesi.
- 15** N deema nεna na bu nɔni doke na bu dam wε.
 Adama ka mε, ba man kɔsa bwisikusimɔ.
- 16** Ba gɔsira goon mi gia.
 Ba sāa nge tεn te ta ñ gea sāa.
 Yen sɔ, ba koo ben wirugibu go tabu sɔ
 ben gari kam gerubun sɔ.

Yera ya koo de bu bu yẽ Egibitiø.

8

Ye a duura yera kaa gẽ

¹ Yinni Gusunø u nεε,
i kɔba s̄oowo.

Wee yibereba ba nεn s̄aa yero wuusima nge kasi.
Domi Isireliba ba nεn arukawani kusia.
Ma ba nεn s̄ōosiru yina.

² Ba koo man n̄oagiru suema bu nεε,
ba nε ben Yinni yẽ.

³ Adama ba gea deri,
ma yibereba ba koo bu naa swii.

⁴ Ba tii sinambu kua
ba n̄ man saawara kue.
Ma ba b̄nu seka ka sii geesu ka wura.

Yen s̄ōna ba koo kam ko.

⁵ Bee Samarigibu, na beeñ naa wuragia ye tusa.
Na maa ka beeñ moru m̄ò.
Saa yerà i ko i sina ba ku n beeñ taare wẽ.

⁶ Wi u bwāarokunun s̄omburu yẽ Isireliba s̄o
wiya u naa wuragia ye kua.
Ya n̄ s̄aa Gusunø.

Yen s̄ōna ba koo ye k̄osuku muku muku.
⁷ Wee i woo duura,
yen s̄ōna i ko i woo b̄k̄o ḡẽ.

Mondu gara nεε, dobi b̄em sari ku ra n som m̄o.
I n maa yẽ ma beeñ gbean d̄ianu nù n daa gea kua,
s̄oba ba koo nu gura.

⁸ Isireliba ba dera ba bu mw̄ε.
Be wee b̄wesenu s̄o nge weke te goo kun maa k̄i.

⁹ Domi ba da Asiriø nge gbeeku keteku ge ga tii
kpare.

Ba da ba somiru kasu mi.

10 Ba bwese tukunu gobi kɔsia ba n ka nɔɔ tia sãa.
 Adama ka mε, kon bu mɛnna,
 kpa Asirin sina boko u bu yoo sɔma koosia.

11 Isireliba ba bũ turanu kua nu dabi.
 Niya nu dera ba durum mò.

12 Baa nà n bu nɛn woodaba yorua sere ka yen gari
 piimino,
 ba ra ye garisiwa nge ye ya wee tɔn tukon min di.

13 Ba ra yɛɛ go bu ka man yākuru kua,
 kpa bu yin yaa tem.
 Adama ben yāku ni, nu n̄ man doremo.
 Na n̄ ben toranu duari.
 Kon bu sɛyasia.
 Yen sɔnɑ ba koo gɔsira bu da Egibiti.

14 Isireliba ba tii sina kpɑaru bənia.
 Ma ba nɛ ben taka kowo duari.
 Yudaba ba maa ben wuu dabinu gbāraru toosi.
 Adama kon ben wusu dɔɔ sɔkiri kpa u ben dii
 geenu di.

9

*Yinni Gusunɔn tɔmbu**ba koo kpuro bia*

1 Bɛɛ Isireliba, i ku tɔɔ bakaru ko gɛɛbun saa sɔɔ
 nge bwese ni nu tie.
 Domi i Yinni Gusunɔ biru kisi.
 Ma i da i bũnu gasirimɔ
 i nu siaramɔ mi ba alikama soomɔ kpuro.

2 Adama alikama ye ba soomɔ ka gum mε ba
 gamamɔ,
 yen gaa kun ko n sãa bɛegia.
 Meyə i n̄ tam kpam wasi i wuna.

- 3** Isireliba ba ñ sinamø tem mε Yinni Gusunø u bu
wē sœo.
Ba koo wurama Egibitiø ñ kun mε Asiriø.
Kpa bu dĩa sesenugingu di mi.
- 4** Saa ye sœo, ba ñ maa kpẽ bu yākuru ko ka tam.
Baa bã n tu kua,
ta ñ Gusunø wēremø.
Ben yāku dĩanu nu ko n sãawa nge gøo dĩanu.
Wi u nu di, u koo disi duurawa.
Dĩa ni, nu koo win gõero kpeesia.
Adama ba ñ ka ye duø Yinni Gusunøn sãa yero.
- 5** Mbø i ko ko Yinni Gusunøn tðø bakanu sœo.
6 I n bœen yenusu deri bansu,
Egibitigiba koo bœe dam koosia ben mi.
Adama yen wuu ge ba mò Menfisi ga ko n sãawa nge
bœen sikiru.
Awii yi koo bœen arumani di.
Kpa sãki yi kpi bœen kuno.
- 7** Saa ya turu yè sœo Yinni Gusunø u koo siri.
Saa ya tunuma yè sœo u koo baawure kɔsia ye u kua.
Bœe Isireliba i ko ye wa.
Wee bœen toranu ka bœen tusirun kpãarun sõ,
i rø n tamaa Gusunøn sœmø u wiirawa.
Wi, wi Yinni Gusunø u ka gari kua u tam nɔrawa.
N deema bœe, i torewa n kpã, ma i nùn tusa.
- 8** Adama sœmø wi u bœe kirø mò,
u wãa ka Gusunø.
Ka mε, i nùn yina beriammø mi u døø kpuro.
I ra mam nùn seesiwa Gusunø win Yinnin sãa yero.
- 9** Wee i da i kɔsa kua nge me i raa kua Gibeao.
Yinni Gusunø kun bœen toranu duari.
U koo bœe sœeyasia nin sõ.

Yinni Gusunø u nuki sankira

10 Yinni Gusunə u nεε, sanam mε na gbia na Isireliba wa,
nεn nəni səə, ba sāawa nge resem marum
mε ba wa mi gāanu ku ra kpi.

Ma na maa ben baababa wa nge figie marum gbiikum.

Adama ye ba tunuma Baali Peoriə,
miya ba tii būu wi ba mò Baali wē.

Ma na bu tusa nge būu wi.

11 Tē Isireliban bεεrε ya koo doona nge gunə mərin
wuuru.

Ben kurəbu ba ñ maa guri suamə bu sere ma.

12 Bà n maa bibu seeya, kon de bu gbiwa bu sere
bukura.

Ba koo wahala bákə wa nà n bu biru kisi.

13 Nge mε na Isireliba waasinamə,
ba sāawa nge dāa
ni ba duura tem gem səə.

Adama ba koo ben bibu yibereba nəmu bəria
be ba koo bu go.

14 Osee u nεε, Yinni Gusunə, bà n koo Isireliba
sεeyasia,

sεeyasia birà ba koo gəsi.

A de ben kurəbu bu nukuru yari,
kpa ben bwāsu su gbera.

15 Yinni Gusunə u nεε,
geema ben nuku kōsuru kpuro ta səəsira Giligaliə.
Miya na bu wa ma na bu tusa.

Kon bu gira nεn wuswaan di ye ba kuən sə.

Na ñ maa bu kī.

Domi ben sinambu kpurowa ba man seesimə.

16 Na be, Isireliba sεeyasia.

Ba sāa nge dāa te ta gbera nuurun di kpuro.
Ta ñ maa binu marumə.

Baa baa n maa bibu mara, kon de bii be ba kĩ mi, bu gbiwa.

¹⁷ Osee u nee, Gusunø nen Yinni u bu yina
yèn sõ ba ñ win gari swaa daki.

Ba koo kowa yaayaare kowobu bwesenun suunu
søo.

10

Isireliban banda kpa

¹ Isirelin bweseru ta raa sãawa nge resem gea
ye ya ra ma too.

Adama nge me ba dabiamø,
nge meya ba bũu yenu dabiasiamø.
Nge me ben tem mu kuuramø,
nge meya ba bũu yenu sømmø ka kpee geenu.

² Tøn be, ba sãawa gôrusu yirugibu.
Ba koo yen are sãbe.

Yinni Gusunø u koo ben bũu yee ni ka nin kpee
geenu kôsuku.

³ Ba koo të nee, yèn sõ sa ñ Gusunø nasie,
yen sõna sa ñ sina boko mø.

Adama tën wãa te sa wãa mini,
mba sina boko koo maa kpĩ u sun wunana.

⁴ Wee ba gari kam gerumø,
ma ba arukawani bôkumø ka bôri weesugii.
Yen sõ, siribu dabiamø nge yaka kôsusu
si su ra kpi gbee te ba wuka são.

⁵ Kpa Samarigii be ba naa buu wuraguu sãamø
ge ge wãa Beteli Afeniø bu nanda
kpa bu gõo sina gen sõ.

Gen yâku kowobu ba koo diiri
bà n wa gen bëere ya kpa.

⁶ Domi ba koo ka gu da Asiriø

bu gu ben sina boko wẽ.
 Isireliba ba koo sekuru wa.
 Ba koo nà n daa yẽ ko
 ye ba ka bũu kua ben suunu sœ.
⁷ N n Samarin sõn na, ye kpuro ya kpawa mi.
 Domi ba koo ka yen sina boko doona
 nge dëka ye nim mu ka doono.
⁸ Ba koo ben bũu yenu kpuro kœsuku mi ba tora.
 Kpa yakasu ka sãki yi kpi mi.
 Saa gaa sisi yè sœ ba koo guunu ka gungunu sõ bu
 nœ,
 i sun sësikio i wukiri.

Isireliba

ba koo gẽ ye ba duura

⁹ Yinni Gusunœ u nœ,
 saa dœma tèn di Isireliba ba durum kua Gibeao,
 ba toramœ ba dœwa.
 N ñ weene tabu bu tøn kõso be wɔri mi?
¹⁰ Nœ, Yinni Gusunœ kon bu seeyasia nge mœ na kĩ,
 kpa bwesenu nu nœ tia ko nu bu wɔri ben tora
 bakanun sõ.
¹¹ Isireliba ba sääwa nge naa kpemi yi yi ra dobi
 taaku.
 Adama kon sugu doke ben wîi buru ni sœ.
 Kon de Yudaba bu kœrœ ko,
 kpa be, Yakœbun bweseru bu tem kusanu kœsuku.
¹² Yen sõ tẽ, bœe Isireliba i gbee kpaaru koowo i gem
 duure.
 Kpa i durom gẽ.
 Domi saa ya turœ i ka gœsirama ne, Yinni Gusunœn
 mi,
 kpa n bœe susi n bœe gea kua.
¹³ Adama bœe, i kõsa duura ma i kõsa gã.
 Ma i bœen weesun are di.

I bεεn naanε doke bεεn tiin dám
ka tabu kowo dabi dabiru sɔɔ.

14 Yen sɔ̄na tabun wurenū koo nɔ̄ora bεεn suunu
sɔɔ.

Kpa bu bεεn gbāranu kpuro kɔ̄suku
nge mε Saluman sīnā boko u Beti Aribeli wɔri,
ma u bii mεrobu ka ben bibu munka.

15 Bεε Beteligibū, wee ye kon bεε kua bεεn nuku
kɔ̄surun sɔ̄.

Bururu yam sāreru yande,
tabu sɔ̄ra ba koo bεεn sīnā boko go.

11

Yinni Gusunɔ u win təmbu kī

baa mε ba nùn seesimɔ

1 Yinni Gusunɔ u nεε,
saa Isirelin bweserun torubun diya na tu kīa.
Ma na tu yarama Egibitin di na tu soka nεn bii.

2 Adama nge mε na bu sokumɔ
nge mεya ba ka man tondamɔ.
Ba da ba bū ni bq mè Baali sāamɔ.
Ma ba nu turare dɔɔ dokeammε.
3 N deema nēna na bu kpare,
na ben nōmā nēni.
Adama ba n̄ tuba
ma nēna na bu nōrimo.

4 Na bu gawama nēn mi ka kīru
ma na bu dīanu wε
nge wi u yaa sabenun sugu yiyyamɔ u ka nu nōri.

5 Adama ba yina bu na nēn mi.
Yen sɔ̄na na nεε, ba koo da Egibitiɔ
kpa Asirigii u ko ben sunɔ.
6 Ba koo ben wusu tabu wɔri,
kpa bu ben dāmgibū kɔ̄suku
yèn sɔ̄ ba ben tiin kpunaa swīi.

7 Wee nən təmbu ba yōrari bu ka man tonda.
 Ba bu soka bu gōru gōsia bu wurama ne, Wōrukoon
 mi.
 Adama ben goo kun wure.

8 Ka mε, bεε Isireliba,
 na n kpē n bεε deri,
 n bεε tənu kandu kua.
 Na n kpē n bεε kam koosia
 nge mε na wuu si ba mò Adima ka Seboimu kua.
 Wee nən gōru ga sankire,
 nən bwēra kun kpunε.

9 Na n maa bεε kpeerasiamø ka nən mōru baka ye.
 Na n maa wee n bεε kam koosia.
 Domi na sāawa Gusunø n n mə tənu.
 Na sāawa Dεero bεen suunu səo.
 Na n bεε wōrim wee ka mōru.

10 Bεε nən bibu, i ko nε, Yinni Gusunø swñi
 nà n kukura nge gbee sunø
 kpa i duki na saa sñø duu yerun di.

11 I ko duki na saa Egibitin di nge gunø mōri
 kpa i na saa Asirin di nge totobεrenu,
 kpa n de i sina bεen yənuso.
 Nε, Yinni Gusunøwa na yeni gerua.

12

Saa yellun diya Isireliba

ba Gusunøn nuki sanka

1 Isireliba ba ra n man weesu kuammεwa,
 kpa ba n man nəni wñkumø.
 Adama Yudaba ba ka nε, Yinni Gusunø Dεero sñimø
 dee dee.

2 Isireliba ba Egibitigibu gum wñemø.
 Ma ba ka Asirigibu arukawani bækumø.
 Nge meyə ba ka kpaasibu kasu be ba n sāa gāanu.

N sãare ba woo naa gire.
 Ba ben weesu dabiasiamõ tõõ baatere.
 Ma ba daa bõõbõya mõ ba dõõ.

³ Nε, Yinni Gusunõ na Yudaba siribu sokumõ.
 Kon be Yakõbun bweseru wõrima ben daa kõsan sõ.
 Kpa n bu ben kõsan are kõsia.

⁴ Ben baaba Yakõbu u win mõen naa tokuru nenua
 saa win meron nukurun di.
 Ye ba nùn mara u kpõa,
 ma u ka ne Gusunõ wõri kua ka win dam kpuro.

⁵ U ka nen gõrado wõri kua, ma u kamia.
 U swõ, ma u gõrado wi kana u nùn domaru kua.
 Beteli miya u ka ne Gusunõ yinna.
 Ma na ka nùn gari kua.

⁶ Nenq Gusunõ wõllu ka tem Yinni.
 Nen yõsira Wi u ra n wää.

⁷ Bee Isireliba, i de i wurama ne bëen Yinnin mi.
 I de i gea ko kpa i n man naane sää baadomma.

⁸ Bee Isireliba i sääawa nge tenku be ba kilo
 weesugia neni.
 Ba ra gbena kã.

⁹ Kpa i nee, ka gem i gobi wa, i dukia baka gura.
 Kõsa gaa sari ye sõõ. Bëen sõmburun areya.

¹⁰ Adama nε, Gusunõ na sääawa bëen Yinni
 saa mìn di i wää Egibitio.
 Kon maa de i wura i n wää kuu bekuruginu sõõ
 nge sanam me na bee yarama Egibitin di i wää
 gbaburõ.

¹¹ Nen sõmõba na ka gari kua kãsinu sõõ,
 kpa be, bu maa ka bee gari ko.
 Beya ba maa bee nen himba sõõsi ya ka giso girari.

¹² Ka me, Galadigibu ba kua tõn kõsobu.
 Ma ba koo kam ko.
 Ba ra kete kine dabinu go Giligalia.

Adama ben yāku yenu nu koo ko kpee subenu
gbaanun kpī sōo.

¹³ Yakəbu u kpikiru da Aramuɔ.

Miya u səmburu kua u yāanu kpara u ka kurɔ wa.

¹⁴ Adama səmə goowə Yinni Gusunə u gəra
u da u win bweseru Isireliba yarama Egibitin di.
Səmə wiya u bu kpara.

¹⁵ Adama yeniba kpuro sōo,
Isireliba ba Yinni Gusunə nuki sankə too too.
Yen sō, u koo de yem mɛ ba yari mi, mu wəri ben
wiru wəllə.
U koo de bu yen sekuru wa.

13

Siri dāaki bi ba Isireliba kua

¹ Yellu Efaramubara ba dam bo Isireliba sōo.
Bà n bwese keri yi yi tie gari səəwa,
ba ra nandewa.
Adama ba bū wi ba mò Baali sāwa,
ma ba gu.

² Wee sere ka tɛ, ba durum mò ba dəo.
Ba tii bwāaroku sii geesuginu kua.
Ben tiiwa ba bwisika
ma ba nu seka ka ben nəma
nu ka naa binu weenɛ.
Ma ba gerumə nin sō ba mò,
be ba yākuru na,
bu yiilo bu naa bii ni səsru.

³ Yen sōna ba koo doona nge bururun kakoru
n̄ kun mɛ nge dirum.
Ba sāa nge yaka si ba gura ba yari doo soo yerun di
su ka woo doonɔ
n̄ kun mɛ nge wii si su yarimə gbaburun di.
⁴ Adama ne, na sāawa Gusunə ben Yinni

saa mìn di na bu yarama Egibitin di.
 Ba ñ maa Yinni goo mɔ ma n kun mɔ ne.
 Faaba kowo maa sari ne baasi.
⁵ Na bu kpara saa mìn di ba wāa gbaburō
 mi gāanu ku ra kpi.
⁶ Sanam me ba dua tem me sɔɔ,
 ba di ba deba nge yaa sabe ni ba kpare,
 ma ba tii suabu torua ba man duari.
⁷ Tē, ko na n sāawa nge gbee sunɔ
 na n bu mara swaaɔ nge musuku gbeeku.
⁸ Kon bu wərimawa nge gbeeku yaa gəba
 yèn binu ba mwa.
 Kpa n ben toronu bɛsuku.
 Meyə kon bu kasuku
 nge me gbeeku yee yi ra yaa kasuku,
 kpa gbee sunɔ niu gu bu tem.
⁹ Isireliba, wee i kam kua
 yèn sɔ i man seesi ne wi kon kpī n bεε somi.
¹⁰ Mana bεen sīna boko u wāa.
 I de u bεε faaba ko bεen wusu kpuro sɔɔ.
 Mana bεen kparoba wāa be i bikia i neε,
 bu bεε sīnambu kua.
¹¹ Na raa bεε sīna boko wε ka mɔru.
 Meyə kon maa bεε nūn mwaari ka mɔru.
¹² Na Isireliban durum yorua na yii sere saa gaa.
¹³ Isirelin bweseru ta sāawa nge bii wīn marubun
 saa ya tura
 ma u kpasa wɔri mò,
 adama bii wi, u yina u yarima.
¹⁴ Kon bu wuna saa gəribun wāa yerun dám di.
 Kpa n bu yakia gəon nəman di.
 Gəo, a na ka wunen bara te a ra ka tənu go.
 Gəribun wāa yeru, a na ka wunen kam kootia.
 Domi na ñ maa ben wənwəndu mò.

15 Baa Isireliba bà n kuura amo,
begibun suunu soø,
yibereba ba koo na nge woo sum saa sõø yari yerun
di.
Nε, Yinni Gusunø na kon bu seeyamawa gbaburun
di,
kpa bu døkøba gberasia.
Kpa bwii yi nim kpe.
Gää ni nu gea sää kpurowa ba koo gura bu ka
doona.

14

1 Na kon de bu Samari seeyasia
yèn sõ yen tømbu ba ne Gusunø ben Yinni seesi.
Ba koo bu gowa tabu soø
kpa bu ben bii piiminu nam.
Kpa bu ben kurø be ba guri mən nukunu besuku.

Osee u Isireliba kakirimø

2 Osee u Isireliba sõøwa u nεe,
bu wurama Gusunø ben Yinnin mi,
domi ba wəruma ben toranun sõ.
3 Bu wurama win mi bu kana teni ko
te ta nεe, Yinni Gusunø,
a sun besen toranu kpuro suuru kuo.
Kpa a sun meeri ka nənu geu.
Ye sa ko ka nun yākuru kua,
sa ko nun siara.
4 Asirigii wi, u n kpẽ u sun faaba ko.
Sa maa yε ma dumi kun sun faaba mò tabu soø.
Sa n maa bwāaroku ni sa tii kua sokumø besen
yinnibu pai.
Domi wuna a ra gobekuba wənwəndu kue.
5 Yinni Gusunø u nεe,
kon de nən tømbu bu ka den ne turo yðra

kpa n bu kĩa too.

Nã ñ maa ka bu m̄eru m̄ò.

⁶ Ko na n sãawa nge kakoru be, Isireliban s̄õ.

Ba ko n wãwa nge dãa w̄esu,

kpa bu nuuru gira nge dãa ni nu wãa Libaniø.

⁷ Ben kãasi yi koo teriawa

kpa yi n wã nge dãa te ba m̄ò olifi,

kpa yi n nuburu do nge dãa ni nu wãa Libaniø.

⁸ Ba koo ḡosirama bu sina nen k̄okorø

kpa bu maa alikama duure.

Ba koo kparawa nge resem dãa

kpa bu ȳisiru yari nge Libanin tam.

⁹ Saa ye, Isireliba ba ñ maa bñnu sãamø.

Domi kon ben kanaru nø,

kpa n bu nøni doke.

Nã kon sãawa nge dãa ye ya ku r̄a gbere ben s̄õ.

Nen min diya ba koo domaru wa.

¹⁰ Wi u laakari m̄ø, u de u n tii se gari yinin s̄õ.

Wi u maa bwisi m̄ø, u de yi nùn yeeri.

Domi Yinni Gusunøn sw̄ee yi sãawa dee dee.

Gemgiba ba koo s̄i yi s̄oø.

Adama be ba nùn seesimo, ba koo w̄orumø yi s̄oø.

**Luda yā takada kū Bisā yāo
Portions of the Holy Bible in the Busa language of
Nigeria**

copyright © 2005 SIM International

Language: Bisā (Busa)

Translation by: SIM

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

8631d380-7d17-5581-abf9-174814e8ccc3